

TAS 560(1)

EL RETORN A CATALUNYA
DE DOMÈNEC GUANSÉ

Després de vint anys de novveure'l, l'havia trobat a l'Alguer, en les jornades memorables dels Jocs Florals de 1961. Havíem parlat de mil coses i de cap, entre les cerimònies de la festa i la constant atenció que els amics algueresos dedicaven als visitants, vinguts arreu del món, per a aquella festa de germanor catalana. Vam fer el viatge per mar de tornada - en una nit meravellosa, amb un vaixell que semblava que llisqués per damunt d'una làmina immòbil de metall argentat - i vam seguir parlant. Domènec Guansé s'havia retrobat de cop, només en posar els peus en una illa de la nostra mar, només en sentir tanta gent que parlava la nostra llengua, només en veure les grans banderes catalanes que onejaven sota el cel puríssim de Sardenya, s'havia retrobat de cop a casa, com si mai no n'hagués sortit. De l'Alguer ell va anar a París. El dia de Tots Sants, el vaixell on feia el viatge de retorn cap a Xile, -cap a l'entitat i la revista i els amics que l'havien delegat i als quals havia d'explicar el seu viatge, - feia escala a Barcelona. Foren unes hores, molt poques, però que serviren perquè travessés la ciutat i vegés algunes perspectives noves, tot renovant el record de les de sempre; perquè vegés uns quants vells amics i en conequés algun de jove. Que poc li hauria costat de quedar-se, si no hi hagués hagut el Centre Català, i Germanor, i tots els amics de Santiago, i els Jocs Florals que havien de celebrar-s'hi l'any següent! Teníem, però, la certesa que tornaria, i que no trigaria massa temps a fer-ho.

El temps passa molt de pressa, pels qui ja estem del costat dolent dels cinquanta - que diuen els anglesos. Domènec Guansé ha tornat a Catalunya. Arribava a Barcelona, tot justament, el Dia de Sant Jordi, un Dia de Sant Jordi excepcionalment assolellat, amb les parades de roses i les de llibres envaint la Rambla. Arribava per quedar-se a Barcelona, per reintegrar-se a la seva família, a la terra nadiua, a la feina cultural i literària que l'hi espera.

Ara ja fa uns mesos que és ací. I és satisfactori per tots nosaltres, els seus amics que estem contents de tenir-lo de nou entre la colla dels qui maldem per tot allò que ens és més preciós, és satisfactori de saber que els amics que ha deixat a Xile, amics de tots nosaltres també, homes que allà continuen la tasca que ell feia, vulguin oferir-li un homenatge d'afecte i de gratitud en aquestes pàgines mateixes on, signades o anònimes, tantes ratlles de la seva prosa foren publicades.

Per a la gent jove, a Catalunya, Domènec Guansé és el personatge una mica mític, autor d'un llibre també un xic mític, que pocs han llegit, però que tots admiren, sobre la fe dels qui el coneixen, que es diu "Retrats Literaris". Un llibre que, confiem-ho, aviat serà reeditat a Catalunya i en l'ampliació i correcció del qual ell ja treballa. Per als qui ja fa temps que no som joves, i que tenim el privilegi i la compensació de tenir a la nostra llibreria totes les obres de Guansé, les anteriors i les posteriors a la nostra gran catàstrofe, tenir entre nosaltres aquest home format a Tarragona en el periodisme i que a Barcelona aconseguia ben aviat un autèntic prestigi com a cronista, com a crític i com a narrador, és una veritable joia. Ell ja ha pogut veure que, si a Santiago era necessari, també ho era a Barcelona, i

que si allí l'abassegava la feina, ací no li mancarà pas en què esmerçar el seu talent i la seva activitat.

Jo estic segur que l'autor de "Les cadenes d'Eva", de "La Venus de la careta", de "Laberint" i de "La pluja d'or", té a les seves carpetes més d'una novel·la per publicar; sé que al crític agut de la vella i inoblidable "Revista de Catalunya" i de "La Publicitat" no eldeixaran gaire en vaga els llibres catalans que, cada cop més nombrosos, es publiquen avui a Barcelona. Sé que la seva experiència, el seu gust, la seva inspiració, el seu bon seny, ens seran molt útils, en aquesta època bon xic anòmala que vivim com en una altra de més semblant a la que vam viure, ell i jo, fa molts anys.

Podria parlar extensament d'aquestes obres passades i actuals de Domènec Guansé. Podria dir altra vegada - em penso que algun cop ja ho vaig fer constar en una altra revista de l'exili - l'afecte i l'admiració que per ell sempre he sentit. Podria repetir el prestigi que un sol llibre, com "Retrats Literaris", li ha guanyat entre les noves generacions. (Els altres, lamentablement, estan tots exhaurits o no poden adquirir-se a Barcelona.) M'estimo més de dir, solament, a tots els amics catalans de Santiago i de tot Xile, que potser troben a faltar l'home que, durant vint-i-dos anys, ha orientat el pensament i ha materialitzat l'acció i les idees dels homes del Centre Català i de GERMANOR, que comprenem el sacrifici que, per a ells, ha estat separar-se del nostre amic i que volem que la seva presència sigui, tant com una nova aportació al treball quotidià de la cultura catalana, un lligam permanent amb els catalans d'aquelles terres llunyanes i la garantia que el pensament que els guiava és el pensament que, ara i sempre, ens guia.

R a f a e l T A S I S.

=====

Senyor Pelai Sala
Santiago de Xile

Benvolgut amic: L'amic Morlans va dir-me que preparàveu un número de GERMANOR en homenatge i record a Domènec Guansé i que els agradaria que hi hagués un text meu. Amb molt de gust contribueixo amb aquestes ratlles a aquest homenatge. Guansé és un bon amic meu i un home que jo admiro.

Suposo que l'aportació de l'OMNIUM CULTURAL per a l'edició del llibre dels Jocs us va arribar oportunament i que aviat veurem el volum imprès.

Ben cordialment us saluda el vostre servidor i amic

Barcelona, 4 setembre 1963.